

REGULATORNI OKVIR PRIKLJUČENJA NA PRENOSNI SISTEM ELEKTRIČNE ENERGIJE

Okrugli sto:

Priključenje na elektroenergetsku mrežu objekata za proizvodnju električne energije 24.05.2022.

Iva Đinđić Ćosić LL.M

Energetska politika

STRATEGIJA
(osnovni akt, na predlog Vlade donosi Narodna Skupština)

PROGRAM
(Donosi Vlada za period od 3 godine)

ENERGETSKI BILANS

Pariski klimatski sporazum

INTEGRISANI NACIONALNI ENERGETSKI I KLIMATSKI PLAN
(donosi se za period od 10 godina, a ažurira svake 3.)

- **POUZDANO, SIGURNO I KVLITETNO SNABDEVANJE ENERGIJOM**
- **ADEKVATAN NIVO PROIZVODNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE I KAPACITETA PRENOSNOG SISTEMA**
- **STVARANJE USLOVA ZA KORIŠĆENJE NOVIH IZVORA ENERGIJE**
- **STVARANJE USLOVA INVESTIRANJE U ENERGETIKU**

...

Priključenje na prenosni sistem električne energije

- **OPERATOR PRENOSNOG SISTEMA**

- **KORISNIK PRENOSNOG SISTEMA**

- Proizvođač električne energije i prirodnog gasa
- Krajnji kupac čiji je objekat priključen na prenosni sistem
- Kupac-proizvođač
- Skladištar električne energije
- Agregator
- Snabdevač
- Snabdevač na veliko električnom energijom
- Drugi operator sistema

- Zakon o energetici („Službeni glasnik RS“ br.145/14, 95/18-dr. zakon i 40/21)
- Zakon o korišćenju obnovljivih izvora energije („Službeni glasnik RS“ br. 40/21)
- Zakon o planiranju i izgradnji („Službeni glasnik RS“ br. 72/09,81/09,-ispravka, 64/10 -US, 24/11, 121/12, 42/13-US, 50/13-US, 98/13-US, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-dr. zakon, 9/20 i 52/21);
- Zakon o opštem upravnom postupku i Zakon o opštem upravnom sporu
- Uredba o uslovima isporuke i snabdevanja električnom energijom („Službeni glasnik RS“ br.63/2013);
- Uredba o kriterijumima, uslovima i načinu obračuna potraživanja i obaveza između kupca-proizvođača i snabdevača („Službeni glasnik RS“ br.83/21);
- Pravilnik o energetskej dozvoli („Službeni glasnik RS“ br. 15/15);
- Pravila o radu prenosnog sistema („Službeni glasnik RS“ br. 60/2020);
- Pravila o radu tržišta električne energije 000-00-ROU-13/2021-002 Београд, 21.10.2021.године
- Procedura za priključenje objekata na prenosni sistem od 27.11.2015.godine broj 15506/10.1 (Agencija za energetiku Republike Srbije shodno članu 117. Zakona o energetici „Službeni glasnik RS“ br.145/14, 95/18-dr zakon“ dala saglasnost);
- Pravila za priključenje objekata na prenosni sistem
- Metodologija za određivanje troškova priključenja na sistem za prenos i distribuciju električne energije („Službeni glasnik RS“ br. 109/15);
- Pravilnik o određivanju troškova priključenja na sistem za prenos električne energije;

Usaglašavanje sa propisima EU

Mrežna pravila

- Priključenje na mrežu proizvodnih jedinica (Regulation EU 2016/631 RfG NC)
- Priključenje na mrežu objekata kupaca (Regulation EU 2016/1388 DC NC)
- Priključenje na mrežu jednosmernih sistema visokog napona (Regulation EU 2016/1447 HVDC NC)

Zakon o energetici

članovi 117-126

- Šta uređuju?
- Procedura za priključenje objekata na prenosni sistem i deo distributivnog sistema kojim upravlja operator prenosnog sistema?
- Pravila za priključenje?

Procedura za priključenje

Naročito uređuje:

- 1) **redosled aktivnosti** operatora prenosnog sistema, operatora distributivnog sistema i podnosioca zahteva za priključenje i **rokovi** u postupku priključenja objekta;
- 2) **odnosi** operatora sistema i podnosioca zahteva za priključenje u postupku ostvarivanja prava na priključenje i izgradnje neophodne infrastrukture za priključenje;
- 3) **uslovi i način zaključivanja ugovora** u postupku priključenja;
- 4) postupci u slučaju podnošenja zahteva za povećanje, odnosno smanjenje odobrene snage, odnosno promena u objektu korisnika prenosnog sistema koje utiču na tehničke zahteve uređene pravilima za priključenje objekata na prenosni sistem, kao i u slučaju ponovnog priključenja usled isključenja;
- 5) druge aktivnosti od značaja za priključenje.

**Na Proceduru za priključenje objekata na prenosni sistem
Agencija za energetiku Republike Srbije daje saglasnost.**

Pravila za priključenje objekata na prenosni sistem

Naročito sadrže:

- 1) tehničke zahteve za priključenje na prenosni sistem i deo distributivnog sistema kojim upravlja operator prenosnog sistema;
- 2) tipske načine priključenja;
- 3) položaj mernog mesta sa potrebnom mernom opremom;
- 4) kriterijume za izbor klase tačnosti mernog uređaja i karakteristika pratećih uređaja i opreme, u zavisnosti od položaja mernog mesta u sistemu i vrste korisnika sistema;
- 5) način komunikacije mernih uređaja sa centralizovanim sistemom za merenje električne energije;
- 6) uslove, sadržinu i način izdavanja saglasnosti za stavljanje pod napon, privremeno priključenje i trajno priključenje, kao i način dokazivanja ispunjenosti ovih uslova.

**Na Pravila za priključenje objekata na prenosni sistem
Agencija za energetiku Republike Srbije daje saglasnost.**

Ugovori u procesu priključenja

O izradi studije priključenja objekta

O priključenju objekta

Izrada planske i tehničke dokumentacije, pribavljanje potrebnih dozvola, praćenje gradnje priključka

Zakon o planiranju i izgradnji

Član 135a

Građevinska dozvola se izdaje na ime investitora i finansijera ako je uz zahtev za izdavanje priložen ugovor između investitora i finansijera, overen u skladu sa zakonom koji uređuje overu potpisa, u kome se investitor saglasio da nosilac prava i obaveze iz građevinske dozvole bude i finansijer.

Finansijer odgovara za sve obaveze prema trećim licima, koje su posledica radnji koje preduzme u skladu sa ovlašćenjima koja su mu preneti ugovorom iz stava 1. ovog člana.

Zaključenjem ugovora iz stava 1. ovog člana i izdavanjem građevinske dozvole i na ime finansijera, smatra se da finansijer ima pravo pristupa zemljištu na kome se gradi predmetni objekat odnosno izvode radovi, kao i da to pravo može dalje preneti na izvođača radova u cilju izgradnje objekta odnosno izvođenja radova.

Po upisu izgrađene nepokretnosti u evidenciju nepokretnosti, finansijer predaje nepokretnost u posed, korišćenje i upravljanje licu koje je vlasnik nepokretnosti, odnosno licu koje je određeno kao upravljač.

Odobrenje za priključenje

- Operator prenosnog sistema donosi Rešenje kojim odobrava priključenje na prenosni sistem na zahtev lica čiji se objekat priključuje, a po kumulativnom ispunjenju sledećih uslova:
  - 1) dobijanju građevinske dozvole za gradnju objekta koji se priključuje;
  - 2) realizaciji ugovora o izradi studije priključenja objekta;
  - 3) zaključenju ugovora o priključenju objekta.
- Operator prenosnog sistema izdaće odobrenje za priključenje i u slučaju priključenja objekta proizvođača ili kupca na deo distributivnog sistema kojim upravlja operator prenosnog sistema.
- **Rok na koji se izdaje Odobrenje:** roku izgradnje objekta, odnosno roku završetka radova na objektu, u skladu sa propisima kojima se uređuje planiranje i izgradnja objekta, a najduže dve godine od dana donošenja rešenja.
- **Pouka o pravnom sredstvu:** Protiv ovog Rešenja može se izjaviti žalba **Agenciji za energetiku Republike Srbije**, u roku od 15 dana od dana prijema rešenja. Žalba se u navedenom roku predaje ili usmeno na zapisnik izjavljuje donosiocu Rešenja.

Odobrenje za priključenje

- mesto priključenja na sistem,
- način i tehničke uslove priključenja,
- troškove priključenja,
- potrebna ispitivanja usaglašenosti sa pravilima za priključenje objekta korisnika prenosnog sistema,
- instalisani kapacitet,
- odobrenu snagu u mestu priključenja,
- mesto primopredaje energije i način merenja energije i snage,
- uslove za izdavanje saglasnosti za stavljanje pod napon,
- saglasnosti za privremeno priključenje i saglasnosti za trajno priključenje,
- rok za priključenje objekta
- i ukoliko je predviđeno nedostajuću infrastrukturu, odnosno operativna ograničenja iz člana 117. ovog zakona i druge elemente u skladu sa propisima.

Izvršenje rešenja o odobrernju za priključenje

- Operator prenosnog sistema je dužan da priključi objekat na prenosni sistem u roku od 15 dana od dana ispunjenja sledećih uslova:
- 1) **uslova iz odobrenja** za priključenje, odnosno ugovora o priključenju;
- 2) da su za objekat i priključak pribavljene **upotrebne dozvole u slučaju trajnog priključenja**, a za **privremeno priključenje akt kojim se odobrava puštanje u probni rad**;
- 3) da podnosilac zahteva dostavi operatoru sistema **ugovor o snabdevanju**, bez komercijalnih podataka ili **ugovor koji mu omogućava trgovinu na organizovanom tržištu** električne energije;
- 4) da je za mesto primopredaje **uređena balansna odgovornost i pristup sistemu**;
- 5) da je zaključen **ugovor o eksploataciji objekta**.
- Propisom o uslovima isporuke i snabdevanja električnom energijom bliže se uređuju uslovi i način dokazivanja ispunjenosti uslova iz stava 1. ovog člana.
- Priključenje objekta korisnika prenosnog sistema se vrši na osnovu saglasnosti za stavljanje pod napon, saglasnosti za privremeno priključenje i saglasnosti za trajno priključenje.
- Ako operator prenosnog sistema ne priključi objekat u roku iz stava 1. ovog člana, nadležni inspektor, na zahtev podnosioca zahteva za priključenje, proverava, u roku od 15 dana od dana podnošenja zahteva, ispunjenost uslova za priključenje iz stava 1. ovog člana i ako utvrdi da su ispunjeni uslovi naložiće operatoru prenosnog sistema da u roku od dva radna dana izvrši priključenje objekta.

Priključenje objekta na distributivni sistem kojim upravlja operator prenosnog sistema

- Proceduru priključenja sprovodi operator prenosnog sistema u saradnji sa operatorom distributivnog sistema;
- Operator distributivnog sistema je **investitor** (po pravilu gradi priključak koji je u distributivnim objektima i dužan je da na zahtev podnosioca zahteva za priključenje izda ovlašćenje ovom podnosiocu da on izgradi priključak;
- **Ugovor o izradi studije priključenja** objekta zaključuju operator prenosnog sistema i podnosilac zahteva za priključenje, a operator distributivnog sistema učestvuje u izradi
- **Ugovor o priključenju objekta** zaključuju operator prenosnog sistema, operator distributivnog sistema i podnosilac zahteva za priključenje.

Član 15 a zakona o energetici

Projekti od posebnog značaja

Član 15a

Vlada može posebnim aktom odrediti izgradnju energetskih objekata, uključujući i linijske **energetske objekte** (elektroenergetski vod, naftovod, produktovod i gasovod) i **objekte u njihovoj funkciji**, kao i **priključke na te energetske objekte**, kao projekte **OD POSEBNOG ZNAČAJA ZA REPUBLIKU SRBIJU**, osim kada projekti obuhvataju zaštićeno područje proglašeno u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita prirode.

Na realizaciju projekata iz stava 1. ovog člana se primenjuju odredbe propisa kojim su propisani postupci radi realizacije projekata izgradnje, dogradnje i rekonstrukcije linijskih infrastrukturnih objekata od posebnog značaja za Republiku Srbiju.

Finansijska sredstva za realizaciju projekata iz stava 1. ovog člana, obezbeđuju se o trošku investitora objekta za čije potrebe se realizuje projekat iz stava 1. ovog člana **ili iz budžeta Republike Srbije, budžeta autonomnih pokrajina, budžeta jedinica lokalne samouprave, iz kredita, donacija, sopstvenim sredstvima operatora, i na drugi način što se određuje posebnim aktom Vlade iz stava 1. ovog člana.**

Projekti iz stava 1. ovog člana koji su predviđeni planom razvoja operatora prenosnog sistema mogu se finansirati sopstvenim sredstvima operatora prenosnog sistema sa izuzetkom priključaka na prenosni sistem, osim u slučaju priključenja objekata u vlasništvu operatora distributivnog sistema.

Ako izgradnja objekata iz stava 1. ovog člana nije predviđena važećim planskim dokumentima, izuzetno se za potrebe utvrđivanja javnog interesa i utvrđivanja lokacijskih uslova za te objekte može izraditi urbanistički projekat, bez izmene planskog dokumenta, izuzev za utvrđivanje javnog interesa za projekte u zaštićenom području.

Zakon o korišćenju obnovljivih izvora energije

- Krajnji kupac koji je već priključen na prenosni, odnosno deo distributivnog sistema kojim upravlja operator prenosnog sistema, a koji nije domaćinstvo ili stambena zajednica i namerava da priključi na unutrašnje instalacije proizvodni objekat, podnosi **zahtev za izradu studije priključenja** objekta na propisanom obrascu.
- U slučaju kada proizvodni objekat ima instalisanu snagu **manju ili jednaku 10 MW**, za sticanje statusa kupca proizvođača podnosi **zahtev za separat o priključenju** koji sadrži tehničke uslove za priključenje na prenosni sistem ili deo distributivnog sistema kojim upravlja operator prenosnog sistema.

HVALA NA PAŽNJI

